

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 14. Soluuntur obiectiones contra superiorem doctrinam ponentem
fundamentum honestatis, vel inhonestatis in conformitate, vel difformitate
cum voluntate Dei. Et exquiritur àn aliqua Dei cognitio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38987

De Act. bum. Cap. XIV. 219
de illo aliqua formalis prohibi-
tio, sed intelligitur prohibitus,
ut quo per hoc ipsum, quòd pro-
hibeatur *ut quod*, obiectum il-
lius.

CAPVT XIV.

*Soluuntur obiectiones contra su-
periores doctrinam ponentem
fundamentum honestatis, vel
inhonestatis in cõformitate, vel
difformitate cum voluntate
Dei. Et exquiratur àn aliqua
Dei cognitio requiratur essen-
tialiter in homine moraliter o-
perante.*

166 **P**Ræcipua difficultas
contra superiores
doctrinam est, quoniam multa
obiecta non sunt mala, quia

K 2 pro-

prohibita, sed prohibita, quia
malas; ergò antecederet ad pro-
hibitionē Dei habent malitiā.
Respondemus cum S. Thoma,
primà 2. q. 71. art. 6. hāc distin-
ctionem inter prohibita, quia
mala, & mala quia prohibita,
habere locum in ordine ad pro-
hibitionem legis positivæ, non
autem *iuris naturalis*, quod pri-
mò quidem continetur in lege
æternā, & ideò vniuersaliter ve-
ram esse definitionem Augu-
stini l. 22. contra Faustum, c. 27.
definientis peccatum per oppo-
sitionem ad legem æternam,
quam dicit esse *rationem*, & vo-
luntatē Dei. Subdit verò ibi S. Th.
ius naturale cōtineri *secundariò*
in iudicatorio rationis humanae;
sed patet tale ius non remansu-
rum in hoc, nisi contineretur in
illā.

illà . Ratio enim humana non
cognosceret illud ius, quod ve-
rè , & realiter tunc non existe-
ret: sicut lux quę primariò con-
tinetur in sole , secundariò in
oculo solem intuente, vtique
si cessaret esse in sole , cessaret
etiam secundùm illud esse
secundarium, quod habet in
oculo, quippè qui tunc non
cerneret illam in sole. Et nisi
S. Thom. ita rem intellexisset,
non attulisset responsionem
sufficientem ad saluandam de-
finitionē Augustini definientis
vniuersaliter peccatū per cōtra-
rietatē cū lege æternà Dei, quā
definitionē in illo Articulo tue-
batur. Aliquo modo tamen po-
test saluari illa prohibitorum
distinctio in ordine ad omnem
legem . Obiecta enim prohibi-

ta per legem eternam sunt tales operationes, vt volibiles per voluntatem deliberatam . Hæ autem operationes habent hoc ex naturâ suâ , & antecedenter ad prohibitionem Dei , quòd præcisâ ignorantia super reliquis prædicatis , non sint volibiles , nisi per volitiones essentialiter malas, & Deo displicentes: quocirca Deus tenetur hoc manifestare, vt supra dixi . At obiecta indifferentia , vt v.g. comestio carnis die Veneris, sunt volibilia ex naturâ suâ , & præcisâ quâlibet ignorantia per volitiones licitas : quare quòd sint mala, hoc est , non volibilia nisi per volitiones illicitas , non habent nisi dependenter à prohibitione diuinâ .

167 Virgeri solet ; Deus non
sub

subest propriæ legi, & prohibitioni: iurisdictio enim est ad alterum; & tamen non potest sine peccato mentiri; ergò malitia obiectiua est aliquid antecedens ad displicentiam Dei. Sed respondemus cum grauissimis Theologis, si Deus conciperetur mentiri, non sequi immediatè quòd Deus peccaret, sed tantùm mediatè. Immediatè enim sequeretur, Deum reddere se indignum summâ fide, atque adeo priuare se aliquâ perfectione simpliciter simplici, & per consequens eum operari contra caritatem Dei. Sed omnis operatio contra caritatem Dei, quippè quæ opponitur summo bono, est essentialiter mala, & peccaminosa; ergò per sequelam mediatam.

colligeretur Deum peccare; quamuis per aliam sequelam mediatam colligeretur oppositum. Obiecta ergo quæ Deus velle non potest; ideò tantùm non potest; quia si ea posset, careret aliquà perfectione physica intrinsecà.

168 Instant rursus: cur si obiecta non sunt mala, nisi per difformitatem cum voluntate diuinà, dicimus, aliqua esse prohibita de iure naturæ? Sed responsio in promptu est; natura enim exigit, vt Deus habeat voluntatem difformem illis obiectis, quibus expedit pro bono physico reip. rationalis Deum esse aduersum, vt sunt homicidia, dehonorationes parentum, & similia. Regula verò est in hac re maius, vel mi-

us

nus bonum physicum totius naturæ rationalis . Ita vt in condendis eiusmodi legibus natura exigat id fieri, quod eligerent omnes creaturæ rationales, si in statu possibilitatis, & incertæ tum de suâ existentia; tum de suis conditionibus fortuitis, deberent ferre suffragiū pro cōdendâ lege naturæ. Dixi *incertæ etiam de suâ existentia*, vt includerem illas leges naturales, quæ fiunt ad vitandum impedimentum prolis possibilis, quæ vtique leges non possunt considerari vtilis nisi illis, quorum futura existentia est incerta.

169 Obijciunt præterea, etiā Atheos peccare, qui tamē non putant esse Deum, ac proindē nullam agnoscunt prohi-

hibitionem Dei. Sed hæc obiectio
solum probat posse peccari, sine
cognitione illà Dei prohibentis
quæ exprimitur per hoc nomē
Deus, & quæ continet prædica-
ta negata ab Atheis, nō autem
sine alià notione prohibitio-
nis diuinæ, quā concipiatur
Deus cognitione aliquà saltem
magis confusà, & omnibus na-
turaliter insitā, qualis explica-
tur per hæc nomina *natura*, *ul-
timus finis*, *prima regula operan-
di*, & similia; Aliquam enim Dei
cognitionem confusam cunctis
inesse fateatur, et probat S. Tho.
primā parte, q. 2. art. 1. ad primū.
Et porrò cognitionem Dei sic
saltem confusè concepti essen-
tialiter requiri ad omne pecca-
tum constat primò ex authori-
tate eiusdem S. Doctoris, qui

2.2. q. 34. art. 2. definit peccatum per auersionem voluntariam à Deo. Quòd si respòdeas nomen *auersionis à Deo*, apud S. Tho. intelligi de solo peccato mortali, còtra tamè est quia sæpè ita loquitur de veniali, vt sublatà regulà mortalis auferatur etiã veniale, ita primà 2. q. 88. art. 1. còparat veniale ad mortale in ratione malitiæ sicut accidens ad substantiam in ratione entis; Mortale dicit esse contra legem, veniale præter legem, & *in corpore* distinguit mortale à veniali, quòd alterum importet deordinationem circa vltimū finem alterū circa ea, quæ sunt ad finē; ergò sublatà cognitione quacumque Dei, ac proinde etiam supremæ legis, & vltimū finis, neutrum peccatum daretur.

tur. Et eadem q. 88. ar. 6. supponit in primo instanti usus rationis semper occurrere cognitionem Dei, quod non potest intelligi, nisi quatenus omnis cognitio honestatis, & inhonestatis includit aliquem conceptum Dei, ut clarissimi Thomistæ interpretantur.

170 Neque dicas in peccato quidem includi auersionem à Deo non autem in culpa, quæ latius patet quàm peccatum. Contra enim est, quia potius peccatum latius patet quàm culpa, ut obseruant præsertim Vasquez, primà 2. q. 71. in notationibus ad art. 1. D. Thom. & disp. 77. cap. 2. & Suarius, primà 2. in proëmio tractatus de *Vitijs, & peccatis*. Est enim peccatum quilibet defectus in actio.

actione, vel naturali, vel artificiali ex Aristotele 2. phys. c. 8. Et ideò S. Doctor 2. 2. quæst. 34. prædicto art. 2. in corp. ait *Defectus peccati consistit in auersione à Deo. Huiusmodi autem auersio non haberet rationem culpa nisi voluntaria esset. Ex quibus statim sic colligit definitionem culpæ. Vnde, inquit, ratio culpæ consistit in voluntaria auersione à Deo. Et à primâ 2. cit. art. 6. quæst. 71. ubi tuetur prædictam definitionem peccati traditam ab Augustino per contrarietatem ad legem æternam Dei, ait: Peccatum nihil aliud est, quàm actus humanus malus. Quare omnem actum humanum (hoc est) moralem) malum complectitur S. Thom. in illâ definitione.*

Hoc

171 Hoc idem probatur ratione, nam sicut malitia physica dicit ex suo conceptu discōuenientiam cum aliquo, quod sit per se, & essentialiter bonū physicum, & sicut obliquitas in lineā dicit recessum à lineā, quæ per se, & essentialiter sit recta, ita omne malum morale dicit recessum ab aliquā regulā, quæ per se, & essentialiter sit bona moraliter. Hæc autem regula non est nisi voluntas diuina, omnis enim alia est ex sua naturā defectibilis. Et ideo quoties vel pater, vel princeps, vel resp. aliquid mandat, consideramus an illud sit licitum; nec enim ab his præcipi, & esse licitum, intelligitur esse idem. At quando Deus aliquid præcipit, non fit alia inquisitio, quia
iam

iam patet cōformitas cum primā regulā. Neque præter Deū est aliquod aliud ens, cui natura rationalis, vtpotè quæ nascitur libera, debeat subdere suam physicam potestatem: ac proinde agens rationale potest, sine culpā completā, quidquid potest physicè, nisi Deus prohibeat, vel aliqua creatura habēs hanc potestatem à Deo.

172. Accedit, quod omnis operatio moralis respicit vltimum finem, adeòque summū bonum; In hoc enim, vt ait Aristoteles initio Eth. distinguitur scientia moralis ab alijs artibus, quarum fines sunt media in ordine ad vltimū finem. Item omnis operatio moralis fit per deliberationem comparantem plures bonitates oppositas cum

ra-

ratione boni vniuersalis, & sū-
mi, quæ est mensura omnium
bonorum, vt colligitur ex Arist.
3. de animà tt. 58. At eiusmodi
cognitiones includūt cognitio-
nē Dei, vt patet. Ergò, &c. Deni-
que omne peccatum etiam ve-
niale opponitur cum caritate
perfectà, vt constat ex Augusti-
no de *naturà*, & *gratià*, cap. 42.
& passim ex D. Thom. nihil au-
tem opponitur perfectæ carita-
ti, nisi id quod voluntariè, adeò-
que cum aduertentià fit contra
aliquod placitum Dei.

173 Ex his colligitur, quid
dicendum sit de illà quæstione,
àn si per impossibile Deus non
esset, daretur vllum peccatum,
non tantùm physicum, & in-
ratione naturæ, quo pacto etiã
monstra, & artificum defectus

di.

dicuntur peccata, sed moraliter,
& in ratione culpæ. Possumus
enim loqui de hac hypothesi
impossibili dupliciter; Primò, ita
vt non existente Deo darentur
omnia alia entia distincta à
Deo; & porrò in hoc sensu da-
retur peccatum; si quidem pec-
catum non includit intrinsecè
entitatem Dei; Quo pacto non
existente lumine, & remanenti-
bus omnibus distinctis à lumi-
ne daretur visio, quia visio est
quid distinctum à lumine. Alter
sensus est, an peccatum suppo-
nat existentiam Dei, non solùm
eà ratione vniuersali, quà Deū
supponunt omnia contingen-
tia, sed aliquà ratione speciali,
propter quam benè inferri pos-
sit, deficiente Deo defuturum
quoque peccatum, sicut ex spe-
ciali

ciali dependentiâ benè infertur,
quòd si esset impossibile lumē,
etiã si remanerent coetera
entia, non remaneret visio. Et
in hoc sensu dicimus, sublato
Deo nullum fore peccatum.

174. Id constat ex omnibus
supradictis tùm circa essentiam
peccati positam in difformitate
cum voluntate Dei; tùm circa
Dei cognitionem essentialiter
requisitam ad peccatum. Adde
quòd in eo casu, non posset as-
signari sufficiens obiectum pec-
cati neque antecedens omnē
obligationē liberè susceptam ab
homine, neq. subsequēs ad illā;
ergò nullum daretur peccatū.

175. Prima pars anteceden-
tis probatur, nãm homo in tali
casu neque peccaret agendo
contra seipsum; quia nemo de-
bet

bet aliquid sibi, & vnusquisque
licite renunciat proprio bono
nisi id prohibeatur à superiore,
præsertim si illud sit bonū con-
tingens. Neque peccaret ope-
rando contra remp. nam resp.
ipsa potest peccare, & benè age-
re, adeòque voluntas reip. non
est prima regula benè agendi.
Maximè, quia ipsa facultas reip.
supra priuatos non est nisi à
Deo. Et cum variij sint status
reip. possibiles, fuit omninò de-
terminandum à mero arbitrio
Dei, vt resp. cōstitueretur potiùs
vno modo, quàm alio, adeòq.
sublato Deo nō esset Respubli-
ca. Deniq. nō peccaret agendo
cōtra bonū totius naturæ ratio-
nalis includendo etiam homi-
nes possibiles, quia cum entia
possibilia nihil sint, non tene-
mur

mur

mur facere aliquid in bonum
ipforum, nisi ex lege alicuius su-
perioris existentis, qui de illis
habeat providentiam.

176 Neque potest negari se-
cunda pars prædicti antecedentis,
asserendo fore tunc peccatum
non ex aliquâ lege antecede-
dente nostras voluntates; sed si
agamus contra obligationes,
quas liberè nobis imposueri-
mus. Nam si res attentè inspi-
ciatur nemo potest moraliter
obligare seipsum. *Obligare*
enim *moraliter* est domini, &
superioris. Quocircà Deus pro-
mittendo obligat se physicè, nò
moraliter. Creaturæ verò eà-
tenus dicuntur se moraliter o-
bligare, quatenus consentiunt
obligationi sibi imponendæ à
Deo. Et ideò non quoties pro-
mit-

mittunt, se obligant, quia non
semper Deus vult ipsas obliga-
re quando ipsæ vellent, vt pa-
tet in pactis lege irritatis.

177 Ideò in illo statu non
daretur mendacium, quia non
daretur locutio; quippè cuius
essentia sita est in significatione
orta ex pacto obligante: non
darentur adulterium, furtum,
prolatio, & alia eiusmodi, quæ
supponunt ius, & obligationem
aliæ verò actiones contra bonū
physicum retinerent quidem
illam malitiam moralem incō-
pletam, hoc est illud fundamē-
tum ratione cuius mererentur
prohiberi, si adueniret aliquis
legitimus superior, sed ex eius
defectu non essent actus prohi-
bitæ. Neque debent videri ab-
surdæ hæ sequelæ in illo casu
ab-

ab-

absurdissimo; imò hæc omnia confirmant contra Atheos, quã fit evidens dari Deum, quo negato peruertitur totus ordo virtutis, & vitij, iurisdictionis, & iustitiæ, adeòque homines immoralibus non distant à beluis.

178 Possumus colligere ex dictis, quodnam sit obiectum voluntatis obligatorię tùm in Deo, tùm in nobis, de quã difficultate docti recentiores subtiliter disputarunt, & videntes nõ idem esse *velle obligationem*, & *velle rem*, dixerunt voluntatem obligatoriam esse tùm in nobis, tùm in Deo quamdam velleitatem, quòd oppositum esset essentialiter illicitum si id fieri posset. Hæc tamen doctrina reiicitur præsertim in Deo.

Deo: Cum enim non habeat
conceptus rerum multiplices,
& enigmaticos, sed simplices, &
proprius, non alio modo concipi-
pit, hæc duo: esse *comestionem*,
carnis suillæ, & *illam esse come-*
stionem iure naturæ licitam. Non
ergo potest habere velleitatem
de separatione horum prædica-
torum: nam hoc in Deo perin-
de esset, ac si explicitè haberet
velleitatem, quòd *comestio car-*
nis suillæ non esset comestio
carnis suillæ. Accedit alia ra-
tio à priori, quamuis non ad eò
evidens. Quoniam si datur
impossibile obiectiuum (sub
quà tantùm suppositione pro-
cedit prædicta sententia) ea
sunt impossibilia, quæ ex suo
conceptu antecedenti ad possi-
bilitatem, vel impossibilitatem
nul-

lam habēt bonitatem pruden-
ter amabilem, neque practicē,
neque speculatiuē. Aliòquin
natura fuisset defectuosa, non
dando possibilitatem talibus ob-
iectis; ergò Deus, qui est pru-
dentissimus non potest amare
illa obiecta secūdū se etiā preci-
sà illorū impossibilitate. Deniq̄
cōtra est, quia probabilius est
nullum dari impossibile obie-
ctiuum, vt ostendemus in libro
de Incarnatione.

179 Faciliùs ergo, & cōgruent-
ter ad nostra principia sic philo-
sophamur. Sicut obligatio obie-
ctiua dealiquo obiecto cōstituitur
per displicentiam Dei circa
omnes volitiones hęc, & nunc
mihi possibiles, quibus acceptū
obiectum oppositum; ita, velle
obligationem, est, velle hanc De-

di-

displacitiam, ^{tem} **Sal** simplicitè ^{et confuse} cum
illa. Quare solus Deus tanquam
supremus legislator, & domi-
nus est ille, qui immediatè obli-
gat: creaturæ verò habentes le-
gitimam potestatem, vel obli-
gandi se, vel inducendi obliga-
tionem in alios, sunt similes illis
causis naturalibus, quarū cau-
salitas consistit in exigentiā
causalitatis diuinæ, vt v. g. quā-
do materia disposita exigit crea-
tionem animæ rationalis. Sicut
enim istæ petunt hoc à Deo tā-
quam ab authore naturæ; sic
illæ petunt à Deo positio-
nem obligationis, tan-
quam à governa-
tore morali eius-
dem na-
turæ.